

REGLEMENT DIPLOMERING

regio 6A

praktijkschool apeldoorn

Inhoudsopgave Reglement Diplomerings:

Deel A: Algemeen Reglement Diploma Praktijkonderwijs Regio 6a	1
Inhoudsopgave reglement	1
Inleiding	2
Artikel 1: Eisen voor het behalen van een diploma.	3
Artikel 2: Examinering	4
Artikel 3: De diplomacommissie	4
Artikel 4: Totstandkoming en wijziging	4
Artikel 5: Publicatie	4
Artikel 6: Beroepsmogelijkheid.	5
Vaststelling	5
Deel B: School aanvulling op het reglement	6
Begrippenlijst	
Deel C: Curriculum	7

Inleiding

In de wet op het voortgezet onderwijs gaat opgenomen worden dat elke leerling bij het succesvol verlaten van het praktijkonderwijs een diploma ontvangen. Leerlingen die het praktijkonderwijs niet succesvol afronden ontvangen een verklaring. Aan het diploma praktijkonderwijs worden eisen gesteld, waardoor het diploma zowel voor de leerling als de omgeving waarde verkrijgt en maatschappelijk relevant is. Onderdeel van het diploma is het door de leerlingen opgebouwde portfolio.

Het uitgangspunt is dat **alle leerlingen** die zijn toegelaten tot het praktijkonderwijs een diploma kunnen behalen, ondanks de grote variatie in mogelijkheden, vaardigheden en beheersing van de doelen uit het curriculum praktijkonderwijs.

In dit reglement worden de criteria die we hanteren bij het al dan niet verstrekken van het diploma uitgewerkt.

Dit reglement bestaat uit drie delen:

- A. Het 'Reglement Diploma Praktijkonderwijs', waarin in algemene zin de gestelde eisen en de te volgen procedure wordt beschreven. Dit reglement moet als de basis voor diplomering gezien worden voor de praktijkscholen uit regio 6A.
- B. Een schooleigen aanvulling op het algemeen regelement. Hierin wordt de bewijzen- en certificatenstructuur van de eigen school opgenomen. Daarnaast wordt de samenstelling van de beoordelings- en examencommissie beschreven.
- C. Curriculum.

Deel A: Reglement Diploma Praktijkonderwijs regio 6A

Artikel 1: Eisen voor het behalen Diploma Praktijkonderwijs

1. De leerling heeft zijn/ haar lesprogramma gevolgd.
2. De leerling heeft zijn/ haar stageprogramma doorlopen.
3. De leerling heeft een aanwezigheid van minimaal 90%
4. De leerling heeft zijn/ haar passende uitstroom gerealiseerd.

De leerling mag in overleg met ouders en school zijn eigen leerroute in bepaalde mate inrichten en bepalen. Zo kiest een leerling, naarmate hij/ zij ouder wordt, voor bepaalde praktijkvakken, een richting én meer stage óf meer les op school.

Leerling, ouders en school bespreken met elkaar minimaal jaarlijks de leerresultaten en doelen. De leerresultaten en doelen van de leerling maken onderdeel uit van het portfolio (bewijzenmap).

De leerling volgt door de jaren heen het programma dat bij hem/ haar past en ontwikkelt zich daarbij op de domeinen wonen/ werken/ vrijetijd en burgerschap.

Artikel 2: Examinering

Het praktijkonderwijs kent voor het diploma géén apart examen.

Aan het diploma wordt geen landelijk examen met landelijk bepaalde eindtermen of kerndoelen verbonden. Dat zou immers betekenen dat er een landelijke norm gaat gelden voor elke pro-leerling, wat niet past bij de kracht van het pro: maatwerk.

De leerling heeft de mogelijkheid certificaten én/of diploma's te behalen in een bepaalde beroepsrichting. Aan deze certificaten én/of diploma's kan wel een examen gekoppeld zijn met een eigen examenreglement.

Artikel 3: De diplomacommissie

De voornaamste taak van de diplomacommissie is:

- het beoordelen of een leerling diplomawaardig is.
- het beoordelen of er sprake is van bijzondere omstandigheden op basis waarvan een diploma alsnog verstrekt kan worden,
- indien mogelijk het uitzetten van een traject, waarin een leerling alsnog in de

- gelegenheid wordt gesteld het diploma te behalen,
- beoordelen of een leerling na het doorlopen van een traject, waarin hij alsnog in de gelegenheid is gesteld aan de gestelde eisen te voldoen, het diploma alsnog gehaald heeft.

Elke school heeft een diplomacommissie die minimaal bestaat uit een leidinggevende, een afgevaardigde vanuit de ondersteuning en de mentor van betreffende leerling.

Artikel 4: Totstandkoming en wijziging

Het algemeen reglement diplomering is opgesteld door Regio 6a van Sectorraad Praktijkonderwijs. Jaarlijks wordt het reglement geëvalueerd op het laatste regio-overleg van Regio 6a. De vertegenwoordigers van de scholen tijdens het regio-overleg dragen zorg voor het onderhoud van de gezamenlijke afspraken en bewaakt de kwaliteit.

Artikel 5: Publicatie

Het reglement ligt ter inzage bij de directeur en de schooladministratie. Het reglement is beschikbaar voor de examenkandidaten en hun ouders.

Artikel 6: Beroepsmogelijkheid

- Een leerling (of zijn ouders) kan in beroep gaan tegen het besluit van de diplomacommissie van de school.
- Dit beroep wordt schriftelijk bij de diplomacommissie ingediend.
- De diplomacommissie legt het beroep voor aan de bovenschoolse geschillencommissie.
- De geschillencommissie stelt binnen tien werkdagen een onderzoek in, hoort de motivatie van de diplomacommissie en de ouders/leerling, oordeelt vervolgens naar redelijkheid en billijkheid en neemt een bindend besluit.
- Dit besluit wordt met redenen omkleed binnen vijf werkdagen na het onderzoek schriftelijk aan de leerling c.q. zijn ouders medegedeeld.
- De geschillencommissie bestaat uit drie, van te voren aangewezen, leden van regio 6a. Er is altijd een reserve die kan aanschuiven als het een leerling van de eigen school betreft.

Vaststelling

Dit reglement is vastgesteld door de vertegenwoordigers van Regio 6A

Datum vaststelling: 19-12-2019

Deel B: Schooleigen aanvulling op het reglement

Artikel 1: Eisen voor het behalen Diploma Praktijkonderwijs

Het portfolio dat de Praktijkschool Apeldoorn hanteert is de bewijzenmap. Aan de bewijzenmap is, naast de vier wettelijke domeinen burgerschap, wonen, werken en vrije tijd een vijfde domein toegevoegd; leren.

Artikel 3: De diplomacommissie

Op de Praktijkschool Apeldoorn bestaat de examencommissie uit de groepsleraar, de adjunct-directeur en de betrokken vakleraar.

Artikel 5: Publicatie

Informatie over het reglement is beschikbaar in de schoolgids, het schoolplan en op de website. Het reglement is beschikbaar voor de examenkandidaten en hun ouders. De leerlingen krijgen tijdens de lessen burgerschap in de eindfase voorlichting over het diploma en het reglement.

Begrippenlijst

In dit reglement wordt bedoeld met:

- (Portfolio)bewijs/bewijzenmap: een verantwoording waarbij de opbrengst van een leerling in beeld wordt gebracht.
- Certificaat: een verantwoording van een verzameling vooraf vastgestelde bewijzen.
- IOP: een plan voor de individuele leerling.
- Diplomacommissie: de commissie die beoordeelt of een leerling wel dan niet een diploma behaald heeft (zie artikel 4).
- Geschillencommissie: een commissie, bestaande uit drie leden namens het regio-overleg 6A, die jaarlijks in het regio-overleg worden aangesteld.

Curriculum Praktijkonderwijs

Het Programmeringskader Praktijkonderwijs is opgebouwd rond de domeinen: wonen, werken, vrije tijd en burgerschap en communicatie. Praktijkschool Apeldoorn heeft het domein leren toegevoegd. Voor elk domein zijn streefdoelen en beheersingsdoelen geformuleerd.

1. In de **streefdoelen** is de kern van het programma praktijkonderwijs beknopt en op hoofdlijnen omschreven.
2. De streefdoelen zijn vervolgens geoperationaliseerd in **beheersingsdoelen**. De beheersingsdoelen geven aan wat de leerling concreet moet kennen en kunnen om een bepaald streefdoel te 'halen'.

Streefdoelen uitgewerkt in beheersingsdoelen

Domein Wonen

Ik leer zo zelfstandig mogelijk te wonen

Ik kan, samen met mijn coach, bij mij passende doelen in mijn IOP opnemen en daarnaartoe werken.

- Ik kan vertellen aan welke doelen voor 'zelfstandig leren wonen' ik wil werken.
- Ik kan – samen met mijn coach – een plan maken hoe ik aan de doelen ga werken.
- Ik kan het plan uitvoeren.
- Ik reflecteer op wat ik doe, kan en wil.
- Ik kan evalueren en mijn plan bijstellen.

Ik kan zorgen voor mijn persoonlijke hygiëne en gezondheid.

- Ik kan op passende wijze mijn uiterlijk verzorgen: dus lichaam, gezicht, gebit, haren, handen en voeten.
- Ik ken hoofdzaken van (de bouw en functie van) het menselijk lichaam en van de lichamelijke ontwikkeling.
- Ik kan verstandig en respectvol omgaan met seksuele relaties en met verschillende opvattingen over seksualiteit en seksuele geaardheid.
- Ik kan EHBO- vaardigheden en -kennis toepassen.
- Ik weet hoe ik gebruik kan maken van gezondheidszorg, zoals huisarts, tandarts, apotheek, eerste hulp.
- Ik weet wat een ziektekostenverzekering is en hoe ik die kan regelen.

Ik kan zorgen voor mijn kleding en uiterlijke presentatie.

- Ik kan kleding en uiterlijke presentatie kiezen die passen bij de gelegenheid en het werk dat ik doe.
- Ik kan kleding en schoenen reinigen, verzorgen en zo nodig (laten) repareren.

Ik kan zorgen voor een gezonde voeding.

- Ik kan gezonde voeding samenstellen met behulp van de schijf van vijf.
- Ik kan boodschappen doen.
- Ik kan gezonde maaltijden bereiden, op een hygiënische en veilige manier.
- Ik kan voedselbederf herkennen en voorkomen.
- Ik kan de tafel dekken en afruimen.
- Ik kan afwassen en de keuken opruimen.
- Ik kan de keuken en keukenapparatuur schoonmaken.
- Ik kan een menulijst of menukaart lezen en gerechten kiezen.
- Ik kan een bestelling doen in een restaurant.

Ik ben in staat om mijn woon- en leefruimte te verzorgen.

- Ik kan woon- en leefruimtes opruimen en netjes houden.
- Ik kan woonruimtes en sanitair schoonmaken, op een hygiënische, veilige en milieubewuste manier.
- Ik kan huishoudtextiel - zoals bijvoorbeeld lakens en handdoeken - wassen en verzorgen.
- Ik weet op welke wijze ik afval moet scheiden in mijn woonplaats.
- Ik kan een plan maken voor stoffering, versiering of inrichting van een kamer.

Ik kan kleine reparaties in en om het huis op een veilige manier uitvoeren.

- Ik kan schilderwerk in huis doen, zoals muren en kozijnen schilderen.
- Ik kan een lamp vervangen en stekkers en fittingen monteren.
- Ik kan eenvoudig loodgieterwerk uitvoeren, zoals bijvoorbeeld een afvoer ontstoppen en radiatoren ontluchten.
- Ik kan eenvoudig montagewerk doen, zoals bijvoorbeeld iets ophangen aan de muur of een bouw pakket in elkaar zetten.
- Ik kan mijn fiets/ bromfiets onderhouden.

Ik kan huisdieren en planten te verzorgen.

- Ik kan bloemen en planten in huis, op het balkon of in te tuin verzorgen.
- Ik weet hoe ik een / mijn huisdier moet voeden en verzorgen.
- Ik kan de kosten voor verzorging en voeding van een huisdier berekenen.
- Ik herken en benoem planten en dieren die in mijn omgeving voorkomen.
- Ik kan iets vertellen over de leefgewoonten en levensbehoeften van dieren in mijn omgeving.

Ik kan mijn eigen geldzaken en administratie beheren.

- Ik kan afrekenen met verschillende betaalmiddelen, zoals contant geld, pinpas en ov-chipkaart.
- Ik kan uitleggen hoe internet bankieren werkt.
- Ik kan een overzicht maken van mijn inkomsten en uitgaven, bijvoorbeeld met een kasboekje.
- Ik kan budgetteren.
- Ik kan uitleggen hoe ik een passende keuze kan maken voor de aanschaf en de gebruikskosten van een mobiel.
- Ik weet hoe ik mijn eigen identiteitspapieren kan aanvragen en beheren.
- Ik weet welke verzekeringen ik (straks) nodig heb en hoe die geregeld kunnen worden.
- Ik kan belangrijke documenten geordend bewaren en beheren, zoals bijvoorbeeld portfolio, certificaten, stage-/arbeidscontract, salarisafrekeningen, verzekeringspolissen, garantiebewijzen.
- Ik weet waarom, wanneer en hoe ik een belastingaangifte moet doen.
- Ik weet hoe en bij wie ik ondersteuning kan vragen voor het beheren van mijn geldzaken en administratie.

Ik kan zelfstandig reizen

- Ik ken de belangrijkste verkeersregels voor voetgangers, fietsers en brommers/scooters en pas deze ook toe.
- Ik kan aan iemand de weg vragen en ik kan iemand de weg wijzen.
- Ik kan me oriënteren met verschillende middelen, zoals met plattegrond, (digitale) kaart en navigatiesysteem.
- Ik kan een reis met openbaar vervoer (in de eigen regio) plannen en uitvoeren.
- Ik kan een uitstapje of vakantiereis (buiten de eigen regio) plannen en voorbereiden

Domein Werken

Ik ontwikkel algemene competenties om goed te functioneren op de stage-/werkplek.

Ik kan samenwerken en overleggen.

Ik kan:

- tijdig hulp of raad vragen als er problemen zijn (anderen raadplegen);
- overleggen over de uitvoering van een gemeenschappelijke taak (anderen raadplegen);
- duidelijk zeggen wat ik ergens van vind, mijn bedoelingen duidelijk maken (openhartig en oprecht communiceren);

- mij collegiaal opstellen, een goede werkrelatie opbouwen in het team, het groepsbelang vooropstellen (aanpassen aan de groep);
- bijdragen aan een goede (team-)sfeer (bevorderen van de teamgeest);
- positief reageren op ideeën van anderen, complimenten geven aan collega's (bijdrage van anderen waarderen).

Ik kan instructies en procedures opvolgen.

Ik kan:

- mondelinge en schriftelijke instructies begrijpen, accepteren en opvolgen;
- werken volgens voorschriften, protocollen en bedrijfsregels;
- discipline tonen: op tijd komen, mij aan de planning houden, ongeplande veranderingen melden
- werken volgens de veiligheidsvoorschriften.

Ik kan materialen en middelen op de juiste manier inzetten.

Ik kan:

- geschikte materialen en middelen kiezen;
- materialen en middelen doeltreffend gebruiken (waarvoor ze bedoeld zijn);
- materialen en middelen doelmatig gebruiken (niet onnodig verspillen);
- goed zorgen voor de beschikbare materialen en middelen: goed onderhouden, netjes opruimen.

Ik kan plannen en organiseren.

Ik kan:

- duidelijke en concrete doelen stellen;
- activiteiten plannen en daarbij prioriteiten stellen;
- tijd indelen en de tijd in de gaten houden;
- voortgang bewaken, controleren of zaken volgens plan verlopen.

Ik kan kwaliteit leveren.

Ik kan:

- werken in het tempo dat nodig is om de afgesproken productie te halen (productieniveau halen);
- werken op een manier dat ik aan de afgesproken kwaliteitseisen kan voldoen (kwaliteitsniveau halen);
- het werk op een ordelijke manier aanpakken (systematisch werken).

Ik kan omgaan met verandering en kan mij aanpassen.

Ik kan:

- mij aanpassen aan veranderde omstandigheden;
- nieuwe ideeën accepteren en ervoor open staan;
- goed blijven functioneren bij onduidelijkheid en onzekerheid;
- goed omgaan met verschillen tussen mensen.

Ik kan met druk en tegenslag omgaan.

Ik kan:

- blijven presteren onder druk (in een stressvolle omgeving);
- gevoelens onder controle houden in moeilijke situaties, bij weerstand of tegenslag;
- constructief omgaan met kritiek;
- mijn eigen grenzen stellen, daarover praten en aangeven als de grenzen op onredelijke wijze overschreden worden.

Ik kan aandacht en begrip tonen.

Ik kan:

- belangstelling en begrip tonen voor de ideeën, standpunten of problemen van anderen;
- aandachtig luisteren en doorvragen als anderen iets naar voren brengen;
- me inleven in gevoelens van anderen;
- anderen steunen wanneer ze het moeilijk hebben;
- anderen in hun waarde laten, respectvol behandelen;
- mijn gevoelens, meningen en gedachten tonen en bespreken;
- mezelf met mijn sterktes en zwaktes laten zien.

Ik kan me op de behoeften en verwachtingen van 'de klant' richten.

Ik kan:

- behoeften en verwachtingen van 'klanten' (gasten, cliënten) achterhalen;
- aansluiten bij de behoeften en verwachtingen van de 'klant';
- nagaan of 'klanten' tevreden zijn, klachten serieus nemen en actie ondernemen.

Ik kan ethisch en integer handelen.

Ik kan

- ethisch handelen (Ik neem de geldende normen en waarden in acht).
- integer handelen (Ik ben eerlijk en betrouwbaar; ik respecteer vertrouwelijkheid);
- verschillen tussen mensen accepteren en respecteren (zoals etnische en culturele verschillen, seksuele geaardheid, opleidingsniveau, religie).
- omgevingsverantwoord handelen: ik houd bijvoorbeeld rekening met het milieu.

Ik kan, samen met mijn coach, bij mij passende doelen in mijn IOP opnemen en er naartoe werken.

- Ik kan vertellen welke algemene en vakspecifieke beroepscompetenties ik in mijn IOP op wil nemen.

- Ik kan – samen met mijn coach – een plan maken hoe ik daaraan ga werken.
- Ik kan het plan uitvoeren.
- Ik reflecteer op wat ik doe, kan en wil.
- Ik kan evalueren en mijn plan bijstellen.

Domein Vrije tijd

Ik leer hoe ik zinvol mijn vrije tijd kan besteden.

Ik kan, samen met mijn coach, bij mij passende doelen in mijn IOP opnemen en er naartoe werken.

- Ik kan vertellen welke doelen voor vrije tijd ik in mijn IOP op wil nemen.
- Ik kan – samen met mijn coach – een plan maken hoe ik aan de doelen ga werken.
- Ik kan het plan uitvoeren.
- Ik reflecteer op wat ik doe, kan en wil.
- Ik kan evalueren en mijn plan bijstellen.

Ik kan activiteiten (helpen) organiseren voor vrijetijdsbesteding met anderen.

- Ik kan een feestje (helpen) organiseren en voorbereiden.
- Ik kan activiteiten bedenken en (helpen) organiseren, zoals bioscoop bezoek, evenement, uitstapje.
- Ik ben in staat om mee te doen aan acties, zoals bijvoorbeeld vrijwilligerswerk, goede doelen acties, buurtacties.

Ik ontwikkel vaardigheden voor vrijetijdsbesteding.

- Ik ontwikkel op school vaardigheden op het gebied van sport, mede gericht op vrijetijdsbesteding.
- Ik ontwikkel op school vaardigheden op het gebied van creatieve expressie (beeldend, audiovisueel, muziek, dans en/of drama), mede gericht op vrijetijdsbesteding.
- Ik weet hoe ik gebruik kan maken van een (openbare) bibliotheek, om boeken, dvd's of spelletjes te lenen.

Ik kan keuzes maken voor vrije tijdsbesteding die bij mij past en kan praktische zaken daarvoor regelen.

- Ik ken en benoem mijn eigen talenten, interesses en mogelijkheden voor vrijetijdsbesteding.
- Ik kan informatie zoeken over mogelijkheden voor vrije tijdsbesteding bij mij in de buurt, zoals bijvoorbeeld sport- en hobbyclubs, muziek- of dansles.
- Ik maak kennis met clubs of instellingen voor vrijetijdsbesteding.

- Ik kan een passende keuze maken voor een club of vereniging en kan het lidmaatschap en andere praktische zaken regelen.
- Ik weet hoe en bij wie ik hulp kan vragen voor het regelen van deze zaken.

Ik kan veilig omgaan met internet en sociale media.

- Ik weet hoe ik in mijn vrije tijd gebruik kan maken van ICT, zoals bijvoorbeeld muziek luisteren, filmpje downloaden of e-mailen.
- Ik kan informatie zoeken met een zoekmachine en kan daarbij de juiste zoekwoorden gebruiken.
- Ik weet hoe ik op een veilige manier online spelletjes kan spelen en ken de risico's van online spelen.
- Ik kan voorbeelden noemen van sociale media en weet hoe ik ze kan gebruiken.
- Ik ken de risico's bij sociale media en weet hoe ik daarmee om kan gaan.
- Ik kan een (persoonlijk) account aanmaken, deze goed beveiligen en veilig beheren

Domein Burgerschap

Ik leer om actief mee te doen in mijn leefomgeving en in de samenleving.

Ik kan, samen met mijn coach, bij mij passende doelen in mijn IOP opnemen en er naartoe werken.

- Ik kan vertellen welke doelen voor burgerschap ik in mijn IOP op wil nemen.
- Ik kan – samen met mijn coach – een plan maken hoe ik aan de doelen ga werken.
- Ik kan het plan uitvoeren.
- Ik reflecteer op wat ik doe, kan en wil.
- Ik kan evalueren en mijn plan bijstellen.

Ik kan bijdragen aan discussies, overleg en inspraak.

- Ik kan bijdragen aan discussies in de klas over actuele onderwerpen.
- Ik kan bijdragen aan werkoverleg, bijvoorbeeld op interne of externe stage.
- Ik kan bijdragen aan beslissingen die in de leerlingenraad worden genomen.
- Ik kan een stukje of verslag schrijven over zaken die op school of op stage spelen.

Ik ben in staat om met inzicht te (gaan) stemmen bij verkiezingen.

- Ik weet dat Nederland een parlementaire democratie is en kan aangeven wat dat betekent.
- Ik kan (globaal) benoemen wat het parlement doet en wat de regering doet.
- Ik weet dat er bij verkiezingen in Nederland gestemd wordt op partijen en kan een aantal partijen opnoemen.
- Ik kan vertellen op welke partij ik zou willen stemmen en waarom.

Ik ken de belangrijkste rechten en plichten van burgers in Nederland.

- Ik kan belangrijke grondrechten benoemen en vertellen waarover die gaan; bijvoorbeeld vrijheid van meningsuiting en vrijheid van godsdienst en levensovertuiging.
- Ik kan plichten van burgers noemen en vertellen waarover die gaan; bijvoorbeeld de leerplicht, belastingplicht, identificatieplicht en de plicht om regels (zoals verkeersregels) en wetten na te leven.
- Ik kan omgaan met afspraken en regels in onze maatschappij.
- Ik kan (globaal / met voorbeelden) aangeven hoe het recht werkt in Nederland.

Ik ken de belangrijkste rechten en plichten van een werknemer.

- Ik weet wat een cao is en wat dat (later) betekent voor mijn arbeidsvoorwaarden.
- Ik weet wat vakbonden zijn en wat ze doen voor werknemers.
- Ik kan belangrijke documenten rondom werk en inkomen (stage -/ arbeidsovereenkomst, salarisspecificatie, uitkeringsbericht) lezen en begrijpen.
- Ik ken mijn plichten als werknemer en kom ze na.
- Ik weet bij welke instantie ik me kan melden als ik geen werk (meer) heb.
- Ik weet op welke uitkering(en) ik eventueel recht heb en waarom.
- Ik weet hoe en bij wie ik ondersteuning kan krijgen bij werk en/of uitkering.

Ik ben in staat om passende keuzes te maken voor werk en/of opleiding.

- Ik verzamel informatie over stage -, werk- en/of opleidingsmogelijkheden in mijn regio.
- Ik maak kennis met bedrijven en/of opleidingen in mijn regio.
- Ik ken en benoem mijn eigen talenten, interesses en mogelijkheden voor werk en/of opleiding.
- Ik benoem soort(en) werk en/of opleiding dat past bij mijn talenten en interesses.
- Ik ben in staat om te kiezen voor werk dat bij mij past.

Ik kan werk zoeken en solliciteren, en ik weet welke ondersteuning ik daarbij kan krijgen.

- Ik kan passende vacatures zoeken.
- Ik kan solliciteren.
- Ik kan me presenteren bij een werkgever, bijvoorbeeld met mijn portfolio.
- Ik kan, zo nodig onder begeleiding, met een werkgever praten over mijn arbeidsvoorwaarden.
- Ik kan contacten op school of privé benutten om werk te krijgen of te behouden.

- Ik weet bij wie ik na schoolverlaten hulp kan vragen bij het krijgen en behouden van werk.

Ik ben in staat om als consument / koper keuzes te maken.

- Ik kan producten vergelijken op prijs, kwaliteit en duurzaamheid voordat ik iets koop.
- Ik weet wat reclame is en hoe reclame werkt.
- Ik kan berekenen of ik een bepaalde aankoop kan betalen, binnen mijn budget.

Ik kan contact met andere mensen maken en onderhouden.

- Ik kan respectvol en verantwoordelijk omgaan met andere mensen
- Ik kan conflicten en ruzie (helpen) oplossen.
- Ik kan opkomen voor mijn mening, en ik kan andere meningen respecteren.
- Ik kan verantwoordelijkheid nemen voor mijn eigen gedrag.
- Ik kan verschillen in normen en waarden tussen mensen herkennen en kan er respectvol mee omgaan.
- Ik kan mij weren bij discriminatie.

Ik kan goed omgaan met mijn eigen gevoelens en wensen.

- Ik kan gevoelens en wensen bij mezelf herkennen en benoemen.
- Ik kan mijn gevoelens op een goede manier uiten.
- Ik kan voor mezelf opkomen.
- Ik kan met kritiek omgaan.
- Ik kan initiatief nemen.
- Ik weet wanneer ik hulp nodig heb en hoe ik hulp kan vragen.

Ik weet wat een gezonde leefstijl is en wat ik moet doen om gezond te leven.

- Ik kan vertellen wat een gezonde leefstijl inhoudt.
- Ik kan kennis en vaardigheden toepassen om gezond te leven.
- Ik herken en benoem de risico's van roken, alcohol- en drugsgebruik.
- Ik let op de juiste ergonomische lichaamshouding bij wat ik doe.
- Ik gebruik zo nodig de juiste beschermende kleding en middelen.

Domein Leren

Ik leer de basis van Nederlands en rekenen om zelfstandig mee te kunnen doen in de maatschappij.

Zoals eerder aangegeven hebben wij er als Praktijkschool Apeldoorn voor gekozen om het domein leren toe te voegen aan de vier domeinen van het Praktijkonderwijs.

Naast de praktijklessen, cursussen, opleidingen en stage krijgen leerlingen de verplichte basisvakken Nederlands, rekenen/ wiskunde, ICT-vaardigheden en mediawijsheid, cultuur en maatschappij, Burgerschap, sociale vaardigheden en bewegingsonderwijs. Er wordt veel aandacht besteed aan Nederlands en rekenen. Deze vakken zijn belangrijk in het dagelijks leven en voor het volgen van een beroepsgerichte opleiding of cursus. Dit is de aanleiding geweest om het toe te voegen als domein.

Iedere leerling op de Praktijkschool Apeldoorn volgt zijn eigen leerweg. Dat betekent dat iedere leerling op zijn eigen niveau werkt en op zoek gaat naar zijn kwaliteiten. In deze beschrijving beperken wij ons tot de vakken Nederlands en rekenen.

Leerlingen op de Praktijkschool Apeldoorn werken vanaf de start op onze school aan Nederlands en rekenen. Dit doen ze tot het einde van hun schoolloopbaan. De vakken zijn verwerkt in het individuele lesrooster van de leerling. Bij aanvang van elk schooljaar wordt er een begintoets afgenomen voor Nederlands en rekenen. Het resultaat maakt voor leerling, leraar en ouder inzichtelijk wat de leerling al kan en waar nog ontwikkelmogelijkheden liggen. Het resultaat wordt verwerkt in de doelenlijst* en geeft weer wat beheerst wordt en waar nog aan gewerkt kan worden. Dit is het startpunt om samen met de leerling te bekijken en bespreken wat het plan is voor Nederlands en rekenen. M.a.w.; Waar ga je de komende weken aan werken en hoe? Als bepaalde doelen afgerond zijn, wordt dit verwerkt in de doelenlijst van de leerling en wordt wederom samen gekeken naar de volgende stap in het leerproces. Aan het einde van het schooljaar wordt voor beide vakken getoetst of het geoefende (nog) beheerst wordt.

Bij beheersing, afronding en/ of een individuele afweging wordt er verder gewerkt aan Nederlands en rekenen/ wiskunde. Leerlingen zijn op dat moment bezig met 'verder leren' dan de doelenlijst. Wederom op individueel niveau en daarbij hebben we het over richting 1F, niveau 1F of niveau 2F. Op het MBO wordt ook op deze manier gesproken over het niveau. Dat maakt het begrijpelijk voor nu, maar ook in relatie tot verder leren of uitstromen met een werkplek.

De domeinen binnen de vakken geven richting en houvast voor leerkracht en leerling. Het geeft het grotere geheel aan waar aan gewerkt wordt. Er wordt gesproken over de volgende domeinen:

Nederlands:

Lezen
Gesprekken en spreken
Luisteren
Schrijven

Rekenen/ wiskunde:

Getallen
Verhoudingen
Meten en meetkunde
Verbanden

Naast het individueel werken worden er binnen onze school klassikale lessen Nederlands en rekenen/ wiskunde gegeven. In deze lessen komen onderwerpen aan bod die gericht zijn op zelfredzaamheid en zelfstandige deelname aan de maatschappijen waar mogelijk gekoppeld aan het praktijkaanbod en cursussen. Ook komen op deze manier van werken overkoepelende doelen aan de orde, zoals je mening geven, luisteren naar anderen, etc.

*In het onderwijs voor Nederlands en rekenen/ wiskunde op onze school maken wij o.a. gebruik van twee doelenlijsten: Voor elk vak één doelenlijst. Hierin zijn streefdoelen opgenomen die volgens ons richting arbeid belangrijk geacht worden. In de doelenlijst zijn streefdoelen voor zelfredzaamheid gearceerd, zodat gebruikers zich hier bewust van zijn. De invulling w.b. methode voor het werken aan bepaalde doelen staat niet vast. Het is aan de leraar om de juiste middelen in te zetten voor de individuele leerling op dat moment en in die situatie. Maatwerk is het sleutelwoord.

